МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ІНЖЕНЕРА

Engineer's Speech Culture

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв – 2026

Робоча програма навчальної дисципліни «КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ІНЖЕНЕРА» скерована на підготовку фахівців усіх галузей знань усіх спеціальностей.

Розробник: *Каленюк Світлана Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання*

«__» _____ 2026 р. – 16 с.

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Культура мовлення інженера»* розглянуто на засіданні кафедри української мови, літератури та методики навчання

Протокол № 3 від «27» лютого 2026 р.

Завідувач кафедри *Лілія РУСКУЛІС*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Культура мовлення інженера»* розглянуто Науково-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 11 від «11» лютого 2026 р.

Голова *Лілія РУСКУЛІС*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Культура мовлення інженера»* погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу *Андрій ЛАБАРТКАВА*

Робочу програму навчальної дисципліни *«Культура мовлення інженера»* затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 2 від «25» лютого 2026 р.

Голова НМР НУК *Сергій СЛОБОДЯН*

© НУК, 2026
© Каленюк С. О., 2026

ЗМІСТ

Вступ 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 6
6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання
та методів їхнього демонстрування 9
7. Форми поточного та підсумкового контролю 10
8. Критерії оцінювання результатів навчання 14
9. Засоби навчання…. 14
10. Рекомендовані джерела інформації 15

ВСТУП

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «*Культура мовлення інженера*» розглянуто роль державної мови у професійній діяльності; сформовано навички редагування, коригування та перекладу наукових текстів; здатність до ґрунтовного засвоєння норм сучасної української літературної мови й практичного оволодіння ними. Розвинено вміння правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів; влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності; сприймати, відтворювати, редагувати тексти різних стилів. Удосконалено навички послуговуватися лексикографічними джерелами та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури.

***Ключові слова*:** *норми мови, стилі мови, культура, мовлення, фахова термінологія.*

Abstract

In the process of studying the discipline «Engineer's speech culture» the role of the state language in professional activity was considered; ability to thoroughly master the norms of modern Ukrainian literary language and practical mastery of them was formed. The ability to properly use different language tools in accordance with communicative intentions; to express opinions accurately for successful solution of problems and tasks in professional activity; to perceive, reproduce, edit texts of official business and scientific styles; to compose different types of documents, correctly choosing the language tools that represent their specifics was formed. Skills to use lexicographic sources and other auxiliary reference literature necessary for self-improvement of language culture have been improved.

Key words: *language norms, language styles, documentation, professional orientation, professional terminology*.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Усі галузі знань</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 3</td><td>4-й</td><td>4-й</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Електронна адреса РПНД на сайті Університету

https://nuos.edu.ua/studentu/vibirkovi-kursi/</td><td rowspan="6">Усі спеціальності</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>7-й</td><td>7-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Індивідуальне науково-дослідне завдання
–</td><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Загальна кількість годин –150</td><td rowspan="4">Освітній рівень: перший (бакалаврський)</td><td>90 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;

самостійної роботи студента – 6</td><td colspan="2">Форма контролю: комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Культура мовлення інженера» полягає в оволодінні здобувачами освіти необхідними практичними навичками в організації найпоширеніших мовленнєвих ситуацій, спрямованих на комунікативну успішність, удосконалення та систематизацію мовної освіти майбутніх інженерів, підвищення рівня їхньої лінгвістичної компетенції, сприяння формуванню висококультурної національномовної особистості інженера.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни не передбачає формування та розвиток у здобувачів освіти програмних результатів навчання через належність дисципліни до категорії вибіркових. Під час опанування матеріалами курсу здобувачі освіти матимуть можливість оволодіти такими компетенціями: 1) розширення уявлення про роль та специфіку мовленнєвого спілкування в контексті лінгвістики та комунікативістики; 2) підвищення культури мовлення; 3) створення бази для подальшої підготовки спеціалістів в галузі усного мовлення; 4) забезпечення вміння моделювати, прогнозувати мовленнєву ситуацію, ефективно керувати нею в залежності від поставленої мети, соціальної сфери та мовленнєвого середовища.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. **Культура і техніка усного мовлення фахівця**
Змістовий модуль 1. Загальне поняття про мову, мовлення і мовну культуру.
Тема 1. Культура усного мовлення фахівця як предмет вивчення
1. Загальне поняття про мову, мовлення і мовну культуру.
2. Умови ефективного удосконалення мовленнєвої культури.
3. Чинники, що визначають рівень культури мовлення..
4. Лінгвістична компетенція та формування мовної особистості.

Література [1], стор. 8–64; [7], стор. 4–78; [8], стор. 7–67.

Тема 2. Літературна мова – основа культури мовлення
1. Етапи розвитку літературної мови.
2. Форми існування літературної мови.
3. Застосування усного і писемного мовлення у різних сферах життя.
4. Монологічне і діалогічне (полілогічне) мовлення

Література [6], стор. 37–59; [8]; [9], стор. 3–98.

Тема 3. Поняття «мовний етикет».
1. Історія виникнення етикету.
2. Формули й тональності мовленнєвого етикету.
3. Зв’язок традицій українського народу з правилами мовного етикету.
4. Відображення мовного етикету в усній народній творчості.

Література [1], стор. 3–126; [2], стор. 44–68; [9], стор. 5–97.

Тема 4. Унормованість літературної мови
1. Критерії мовної норми.

2. Види норм української літературної мови:
    а) орфоепічні норми;
    б) лексичні норми;
    в) граматичні норми;
    г) стилістичні норми;
    д) орфографічні норми;
    е) пунктуаційні норми.
3. Варіативність мовних одиниць.
4. Кодифікація мови.

Література [6], стор. 16–84; [8], стор. 7–102; [21].

Змістовий модуль 2. Культура мовлення – основа майстерності усного виступу

Тема 1. Правильність та виразність мовлення

1. Категорії правильності мовлення: норма і правило.
2. Орфоепічні норми української мови.
3. Характеристика наголошування в українській мові.
4. Доречність – ознака культури мовлення.
5. Чистота мовлення.
6. Логічність як ознака культури мовлення.
7. Зв’язок точності мовлення з правильністю і логічністю

Література [3], стор. 11–28; [4], стор. 95–164; [6]; [7]; [8].

Тема 2. Техніка виразного читання і мовлення

1. Техніка виразності мовлення.
2. Основні елементи техніки мовлення.
3. Дихання як один із технічних показників виразного мовлення і читання.
4. Умови правильного дихання.

Література [6], стор. 9–130; [9].

Тема 3. Публічний виступ і культура мовлення

1. Форми і види спілкування.
2. Ораторське мистецтво і його місце у суспільному житті людей.
5. Шляхи удосконалення культури мовлення – основи майстерності усного виступу.
6. Складові ораторського мистецтва
7. Жанри сучасного публічного мовлення

Література [3], стор. 7–225; [7], стор. 6–54; [8].

Тема 4. Структурно-інтонаційна організація тексту

1. Складові виразності мовлення:
    а) логічні паузи
    б) логічний наголос, розділові знаки.

2. Партитура тексту.

Література [2], стор. 3–78; [5]; [6].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1. Культура і техніка усного мовлення фахівця										
Змістовий модуль 1. Загальне поняття про мову, мовлення і мовну культуру										
Тема 1. Культура усного мовлення фахівця як предмет вивчення	15	2	2	–	11	15	0	0	–	15
Тема 2. Літературна мова – основа культури мовлення	18	4	4	–	10	16	0	2	–	14
Тема 3. Поняття «мовний етикет»	18	4	4	–	10	20	0	2	–	18
Тема 4. Унормованість літературної мови	24	6	6	–	12	24	2	0	–	22
Разом за змістовим модулем 1	75	16	16	–	43	75	2	4	–	69
Змістовий модуль 2. Культура мовлення – основа майстерності усного виступу										
Тема 1. Правильність та виразність мовлення	16	2	2	–	12	16	0	0	–	16
Тема 2. Техніка виразного читання і мовлення	28	4	4	–	20	29	2	2	–	25
Тема 3. Публічний виступ і культура мовлення	11	2	2	–	7	14	0	0	–	14
Тема 4. Структурно-інтонаційна організація тексту	20	6	6	–	8	16	2	0	–	14
Разом за змістовим модулем 2	75	14	14	–	47	75	4	2	–	69
Разом за курсом	150	30	30	0	90	150	6	6	0	138

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Культура і техніка усного мовлення як предмет вивчення	2	0
2	Унормованість літературної мови	4	2
3	Основні комунікативні ознаки культури мовлення	4	2
4	Логічність як ознака культури мовлення.	6	0
5	Техніка виразного читання і мовлення.	2	0
6	Культура мовлення – основа майстерності усного виступу.	4	2
7	Жанри сучасного публічного мовлення.	2	0
8	Виразність мовлення і структурно-інтонаційна організація тексту	6	0
	Разом	30	6

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – ***2 год. / 1 заняття***;
- виконання проєктних завдань – ***3–5 год. / 1 проєкт;***
- підготовка до тестового контролю – ***3–4 год. / 1 тест;***
- підготовка до підсумкового контролю – ***15 год. / 1 захід***
- підготовка до колоквіуму – ***15 год. / 1 захід***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	30	6
2	Виконання проєктних завдань*	20	80
3	Підготовка до тестового контролю	10	12
4	Підготовка до підсумкового контролю	15	30
5	Підготовка до колоквіуму з письмовою роботою	15	10
	Разом	90	138

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:
   – лекція;
   – пояснення;
   – дискусія;

– диспут;
– ілюстрування;
– демонстрація;

2) на практичних заняттях:
– практична робота;
– фронтальне опитування;
– частково-пошуковий метод;
– спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (лише для студентів денної форми навчання);
- тестові роботи;
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- колоквіум.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, тест, проєкт, колоквіум) (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також підготовки дослідницьких матеріалів до колоквіуму.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на практичних заняттях	**Критерії оцінювання**
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.

0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (15 відповідей по 2 бали).

Тестові роботи	**Критерії оцінювання**
5	Студент надав 10 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 100 %.
4,5	Студент надав 9 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 90 %.
4	Студент надав 8 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 80 %.
3,5	Студент надав 7 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 70 %.
3	Студент надав 6 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 60 %.
2,5	Студент надав 5 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 50 %.
2	Студент надав 4 правильні відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 40 %.
1,5	Студент надав 3 правильні відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 30 %.
1	Студент надав 2 правильні відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 20 %.
0,5	Студент надав 1 правильну відповідь на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 10 %.
0	Студент не надав жодної правильної відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 0 %.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів (3 роботи по 5 балів).

Самостійна (проєктна) робота	**Критерії оцінювання**
5	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
4	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
3	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.

2	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
1	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (6 робіт по 5 балів).

Контрольна робота	**Критерії оцінювання**
ДФН 15–13 ЗФН 39–30	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно визначає наявність помилок у текстах. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 12–10 ЗФН 29–20	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно визначає наявність помилок у текстах. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 9–7 ЗФН 19–10	Робота виконана з огріхами в складанні тексту на задану тематику, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо визначення помилок у тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 6–4 ЗФН 9–6	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в складанні текстів на задану тематику (III рівень складності). Завдання щодо визначення порушень норм літературної мови в тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 3–1 ЗФН 5–1	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів (для ДФН) / 39 балів (для ЗФН)

Колоквіум із письмовою роботою (дослідженням)	Критерії оцінювання
10	Студент ретельно проводить аналітичний огляд літератури, самостійно організовує експеримент, правильно здійснює обробку його результатів, робить логічні та аргументовані висновки, вказує на перспективи їхнього застосування рішення в подальшій практичній діяльності, а також правильно із мовного й технічного поглядів оформлює думки у вигляді письмової роботи.
9–7	Студент ретельно проводить аналітичний огляд літератури, самостійно організовує експеримент, правильно здійснює обробку його результатів, робить логічні висновки, проте без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень, а також правильно із мовного погляду оформлює думки у вигляді письмової роботи. Допускається незначна кількість технічних огріхів.
6–4	Студент поверхнево чи з певними неточностями проводить аналітичний огляд літератури, виявляє труднощі під час організації експерименту, проте правильно здійснює обробку його результатів, робить висновки, проте без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень, а також правильно із мовного погляду оформлює думки у вигляді письмової роботи. Допускається незначна кількість технічних огріхів.
3–2	Студент поверхнево чи з певними неточностями проводить аналітичний огляд літератури, виявляє труднощі та допускається грубих помилок під час організації експерименту, помилково оброблює його результати, робить висновки без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень. Допускається незначна кількість мовних і технічних огріхів під час оформлення тексту письмової роботи.
1	Студент проводить аналітичний огляд літератури, експеримент та здійснює обробку його результатів із подальшим оформленням у вигляді письмової роботи з допомоги викладача
0	Студент не підготував дослідження або надав на перевірку викладачеві роботу не власного авторства.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 10 балів

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Практичні заняття	15×2 бали = 30 балів	3×2 бали = 6 балів
Самостійна (проєктна) робота	6×5 балів = 30 балів	6×5 балів = 30 балів
Колоквіум із письмовою робою	1×10 балів = 10 балів	1×10 балів = 10 балів
Тестування	3×5 балів = 15 балів	3×5 балів = 15 балів
Контрольна (письмова) робота	1×15 балів= 15 балів	1×39 балів = 39 балів
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на практичному занятті	2		
	Т2	Відповідь на практичному занятті	4 (2 б.*2)	Відповідь на практичному занятті	2
		Проєкт	5	Проєкт	5
	Т3	Відповідь на практичному занятті	6 (2 б.*3)	Відповідь на практичному занятті	2
		Проєкт	5	Проєкт	5
	Т4	Відповідь на практичному занятті	3 (2 б.*1,5)		
		Проєкт	5	Проєкт	5
	ПМК	Тест	5	Тест	5
ЗМ 2	Т1	Відповідь на практичному занятті	4 (2 б.*2)		
		Проєкт	5		
	Т2	Відповідь на практичному занятті	4 (2 б.*2)	Відповідь на практичному занятті	2
		Проєкт	5	Проєкт	5
	Т3	Відповідь на практичному занятті	2		
	Т4	Відповідь на практичному занятті	5 (2 б.*2,5)		
		Проєкт	5	Проєкт	10
	ПМК	Тест	5	Тест	10
Колоквіум			10	Колоквіум	10
Контрольна робота			15	Контрольна робота	39
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім графічні засоби, а саме друковано-роздатковий матеріал у вигляді ілюстративних таблиць, опорних схем, рисунків; мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні

кінофільми, а також інтерв'ю, виступи, сеанси гіпнозу, рекламні та політичні відеоролики тощо як фактографічний матеріал).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу, а також різнорідні лінгвістичні фактажі для проведення експериментів (текстові та відеоматеріали).

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Гарбар І. В., Петрович Л. І., Гарбар А. І. Довідник зі слововживання. Миколаїв : НУК, 2021. 76 с.
2. Гарбар І. В. Найтиповіші лексичні помилки у фаховому мовленні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2021. № 51. том 1. С. 27–30.
3. Гарбар А. І. Гендерна лінгвістика: передумови становлення і розвиток. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2021. № 51. том 1. С. 32–35.
4. Дорошенко С. І. Основи культури і техніки усного мовлення: Навчальний посібник. Харків: ОВС, 2002. 144 с.
5. Зубенко Л. Г., Немцов В. Д. Культура ділового спілкування: Навч. посібник. К., 2000. 200 с.
6. Каленюк С. О. Культура мовлення та профайлінг. Навчально-методичний посібник. Одеса: ЛераПринт, 2022. 249 с.
7. Каленюк С. О. Матеріали до моніторингу якості знань із дисципліни «Мовленнєвий практикум із української мови, фізіологія та техніка мовлення». Навчально-методичний посібник. Миколаїв: СПД Румянцева Г. В., 2018. 260 с.
8. Клєщова О.Є. Культура мови, культура мовлення та правописні норми : лінгвістична вікторина. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. 2021. № 51. том 1. С. 54–58.
9. Норми сучасної української літературної мови : метод. посіб. / уклад. : Назаревич Л. Т., Равлів І. П., Федак С. А., Гавдида Н. І., Баб'як Ж. В., Денисюк Н. Р., Мацюк Г. Р. Тернопіль : Вектор, 2019. 78 с.
10. Собецька Н. В. Вживання фемінітивів, як прояв ґендерної культури. Молодий вчений. 2016. № 12.1. С. 375–378. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_12.
11. Царьова І. В., Грицай І. О. Культура професійного мовлення юриста : навч. посіб. К. : «Хай Тек Прес», 2017. 140 с.
12. Циганенко В. В. Анотування та реферування в практиці навчання іноземних студентів-нефілологів. *Закарпатські філологічні студії*. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип.14, Т. 1. С. 14–20.

Допоміжна

1. Основні вимоги до оформлення списку літератури за новими стандартами : метод. рекомендації / уклад. : М.П. Гребенюк, Г.З. Шевчук. Луцьк : ВІППО, 2019. 60 с.
2. Оформлення бібліографічного опису для списку використаних джерел у наукових роботах (з урахуванням нормативних положень ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання) : метод. рекомендації / уклад. : С.М. Захарченко, І.О. Науменко. О.В. Нестеренко. Полтава :

Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека імені І.П. Котляревського, 2019. 15 с. URL: https://library. chnpu.edu.ua/download/dstu_8302.pdf